

Minister van Economische Zaken
Mw. M.J.A. van der Hoeven
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Beleid & Belangenbehartiging

Ref.: P09.07.21/IH/AO

Tel.:015-2191255

Fax: 015-2191240

Betreft: onderzoek NMa

Delft, 22 juli 2009

Geachte mevrouw van der Hoeven,

De afgelopen maanden hebben de kranten regelmatig bericht over ondernemingen die in hun hoedanigheid van grote afnemer de voorwaarden die zij jegens hun (kleinere) leveranciers hanteren, eenzijdig wijzigen. Ook bij MKB-Nederland en de aangesloten brancheorganisaties komen daarover op grote schaal signalen binnen. Soms betekent een dergelijke wijziging dat 5% van de factuurwaarde wordt achtergehouden, dan weer wordt de betalingstermijn plotsklaps verlengd, dan weer worden leveranciers feitelijk gedwongen goedkoper te leveren. Talloze bedrijven komen door deze praktijken in de knel. Nog afgezien van het feit dat het uiteraard wettelijk verboden is op een dergelijke manier te opereren, klemt deze tendens temeer in de huidige tijd van economische crisis. Niet voor niets heeft de Tweede Kamer onlangs de betalingstermijnen voor de overheid aangescherpt: onnodige onzekerheid over *cashflow* is in deze tijd funest voor ondernemers. De vraag rijst of dergelijk gedrag niet in strijd is met de Mededingingsregels.

MKB-Nederland heeft met zorg moeten vaststellen dat de praktijk van het eenzijdig wijzigen van contractvoorwaarden zich als een olievlek aan het uitbreiden is. Steeds meer leveranciers klagen over uitblijvende betalingen en andere vormen van contractbreuk waartegen zij geen vuist kunnen maken zonder in nog grotere problemen te geraken dan zij nu toch al zijn. Het is voor de gemiddelde mkb-ondernemer uiteraard aantrekkelijk noch rendabel om belangrijke afnemers voor percentages van uitblijvende betaling voor de rechter in een civiele procedure te dagen. Talloze ondernemers hebben zich daarom tot hun branchevereniging gewend met het klemmende verzoek hen bij te staan.

De afgelopen tijd hebben diverse brancheverenigingen contact gezocht met de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) om te bezien in hoeverre zij hun ondernemers in deze crisistijd kunnen bijstaan zonder daarbij de Mededingingswet te overtreden.

Wij vernemen dat de NMa zonder uitzondering weigert zich formeel uit te spreken over de grenzen aan de ruimte die brancheverenigingen hebben om hun leden collectief te adviseren, anders dan in algemene verwijzingen naar de Mededingingswet. Het gevolg is dat brancheverenigingen met hun rug tegen de muur staan: geen enkele vereniging wil een boete van de NMa riskeren. Dientengevolge kunnen ondernemers in nood thans ook niet op hun branchevereniging terugvallen.

De situatie die is ontstaan is de volgende. Kleine en middelgrote ondernemers worden door hun grote afnemers 'uitgeknepen'. Wanneer zij hiertegen individueel bezwaar maken, worden zij voortaan geschrappt uit de bestanden. Zouden zij met andere leveranciers afspreken collectief te weigeren, dan overtreden zij de Mededingingswet en riskeren zij een boete van de NMa. Hun branchevereniging is met handen gebonden omdat zij niet mag aanzetten tot afgestemd gedrag. De enige mogelijkheid voor deze ondernemers om een einde te maken aan deze neerwaartse spiraal, is de gang naar de rechter te maken. Om evidente redenen wordt van deze mogelijkheid nagenoeg nooit gebruik gemaakt. Het grootbedrijf is zich van deze situatie zeer wel bewust en baat de situatie thans ten eigen faveure uit.

MKB-Nederland is van mening dat sprake is van een *de facto* machtspositie van grote afnemers ten opzichte van hun toeleveranciers en meent dat deze feitelijke machtspositie thans op steeds grotere schaal wordt misbruikt om de eigen cashflowpositie over de rug van leveranciers veilig te stellen. Het beste bewijs van machtsmisbruik, is de steeds verder uitbreidende praktijk waarin het grootbedrijf zonder blikken of blozen contractbreuk pleegt. Een dergelijke overtreding van de wet is natuurlijk enkel dan rendabel wanneer er absolute zekerheid bestaat dat van de rechter niets te vrezen valt.

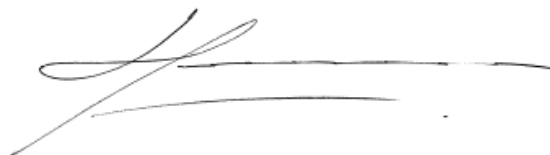
De NMa is bevoegd -al dan niet uit eigen beweging- een onderzoek in te stellen naar het bestaan van machtsposities en het misbruiken ervan. Nu de NMa uit eigen beweging geen actie heeft ondernomen naar aanleiding van deze alarmerende berichten, verzoeken wij u de NMa instructie te geven alsnog een dergelijk onderzoek in te stellen. Wij benadrukken u graag het belang van een onderzoek dat de *feitelijke* situatie betreft en zich niet beperkt tot de grenzen die de NMa ervaart aan haar bevoegdheden op basis van de huidige Mededingingswet. Wij zouden graag een uitspraak willen van de NMa over de vraag:

- 1) of er sprake is van een *feitelijke* machtspositie van afnemers ten opzichte van hun leveranciers;
- 2) zo ja, of deze *feitelijke* machtspositie de basis is onder het huidige onrechtmatig handelen van deze afnemers jegens haar leveranciers;
- 3) of er aldus sprake is van misbruik van een economische machtspositie;
- 4) of de NMa handhavend kan en wil optreden om aan deze misstanden een einde te maken teneinde de concurrentieverhoudingen te herstellen en de marktwerking weer een kans te geven;
- 5) Of de NMa meent dat de Mededingingswet moet worden aangepast om haar meer bevoegdheden te geven die ertoe strekken het toezicht op de markt voortaan adequater, dat wil zeggen, feitelijk in plaats van strikt juridisch, te kunnen uitoefenen.

Tot slot verzoeken wij u een noodmaatregel te treffen die het op korte termijn mogelijk maakt voor brancheverenigingen om collectief te kunnen ageren tegen de in dit schrijven geschetste praktijk van contractbreuk en 'uitknijperij' van kleine ondernemers. Wij stellen ons een instructie aan de NMa voor die ertoe strekt dat zij in deze crisistijd gehouden is om de door brancheverenigingen aangedragen knelpunten in behandeling te nemen. Wij verzoeken u tevens te bevorderen dat van deze behandeling vervolgens verslag wordt uitgebracht aan de Tweede Kamer zodat zij onderwerp wordt van parlementaire controle.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Uiteraard zijn wij te allen tijde bereid u van nadere informatie te voorzien.

Met vriendelijke groet,

drs L.M.L.H.A. Hermans
voorzitter

cc: NMa

Contactpersoon: *mr. drs. L.I. Hardenbol*; i.hardenbol@mkb.nl, 06 11535756.